

REFERAT Udvalget for Bæredygtig Udvikling d. 08-10-2025

Mødedato Onsdag d. 08. oktober 2025 kl. 08:30

Mødested Lokale 412, Skelbækvej

Mødedeltagere Erik Uldall Hansen, Erwin Andresen, Kjeld Hansen, Arne Leyh
Petersen, Claus Bruun Jørgensen, Rasmus Andresen, Gaby Scheel
Knudsen

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden og procedurespørgsmål.....	3
Godkendelse af tillægsbevilling (netto 0) for Projekt Hærvejen Syd – hvor ruter og grænser mødes,	4
Beslutning om undersøgelsesområde for det videre arbejde med øst-vest vandrestien mellem Aaben	6
Orientering om status på Aabenraa Kommunes bidrag til omlægningsplaner.....	8
Orientering fra formand og direktør.....	10
Underskriftside.....	11

Punkt 92: Godkendelse af dagsorden og procedurespørgsmål

24/35722

Sagsfremstilling

Godkendelse af dagsorden og procedurespørgsmål

- Udvalget for Bæredygtig Udvikling onsdag den 08.10.2025 kl. 8.30

Indstilling

Plan, Teknik & Miljø indstiller,

at dagsorden godkendes.

Beslutning Udvalget for Bæredygtig Udvikling den 08-10-2025

Godkendt.

Punkt 93: Godkendelse af tillægsbevilling (netto 0) for Projekt Hærvejen Syd – hvor ruter og grænser mødes, og rejsen begynder

24/33180

Sagsfremstilling

I denne sag lægges der op til, at der træffes beslutning om tillægsbevilling i udgift og indtægt (netto 0) vedrørende Nordea-fondens støtte til projektet Hærvejen Syd – hvor ruter og grænser mødes, og rejsen begynder.

Nordea-fondens tilsagn til nærværende projekt er på i alt 5,494 mio. kr. og indtægten anbefales fordelt mellem to bevillinger:

Konkret skal der tages stilling til en tillægsbevilling (netto 0) på 1,99 mio. kr. vedrørende 'Indsatser til Hærvejsprojekter' under Udvalget for Bæredygtig Udvikling.

Parallelt hermed skal der i særskilt sag tages stilling til et tillæg til anlægsbevilling på 3,5 mio. kr. (netto 0) til anlægsprojektet Byfornyelse, Lyreområdet til realisering af Grænselandets Have under Udvalget for Plan, Teknik og Landdistrikter.

Kultur- og Fritidsudvalget orienteres om 'Projekt Hærvejen Syd' i en særskilt sag.

Projektet forventes afsluttet den 31. december 2026 og bygger på flere års tæt samarbejde med lokale aktører og udviklingspartnere på begge sider af grænsen. Indsatsen skal få flere borgere, gæster og turister ud på Hærvejen, og gerne med start eller stop i Padborg.

Projektet omfatter tre delprojekter:

Hærvejsstiforbedringer

Af Hærvejsforbedringer kan nævnes; øget trafiksikkerhed på Østre Viaduktvej, omlægninger af dele af cykel- og vandrerruten, flere pausesteder og mere hærvejsformidling samt synlig hærvejsskiltning mellem station og Hærvejens nye startsted (Told- og Grænsemuseet).

Grænselandet Have

Etablering af Grænselandets Have, der skal være synligt ankomststed for turister til Hærvejen og Gendarmstien samt områdets beboere. Ved projektets afslutning i 2026 vil Grænselandets Have stå færdig med opholdsmuligheder, legeområde, historiske elementer og nye stiforbindelser.

Ny udstilling i Told- og Grænsemuseet

Museet styrkes som formidlingscenter for grænseregionens historie og Hærvejen.

Forvaltningen foreslår at en andel på 1,99 kr. mio. kr. af tilskuddet på 5,4 mio. kr. fra Nordea-fonden tilføres driftsbudgettet og placeres sammen med kommunens egne midler til udmøntning af 'Indsatser til Hærvejsprojekter' under Udvalget for Bæredygtig Udvikling, hvor der i budget 2025 er afsat 2 mio. kr. Det foreslås samtidig, at midlerne bliver omfattet af overførselsreglerne for Puljer og projekter i henhold til retningslinjerne i dialogbaseret aftalestyring med

mulighed for overførsel mellem årene. Støtte til Udstilling, Told og Grænsemuseet håndteres under 'Udmøntning af Handleplan for Hærvejen'.

Økonomi og afledt drift

Nordea-fonden har i juni 2025 givet tilsagn om støtte på i alt 5,494 mio. kr., hvor der beregnes fondsmoms på 17,5 % af tilsagnet. Denne udgift afholdes af Aabenraa Kommune og indgår som en del af medfinansieringen, jf. bilag 1. Den samlede projektøkonomi for 'Hærvejsstiforbedringer' udgør 3,5 mio. kr. og for Told- og Grænsemuseet 0,600 mio. kr.

Den samlede kommunale medfinansiering udgøres af:

- Driftsbevilling vedrørende 'Indsatser til Hærvejsprojekter': 2,0 mio. kr. (Udvalget for Bæredygtig Udvikling)
- Driftsbevilling fra Told- og Grænsemuseet: 0,3 mio. kr.
- Anlægsbevilling Byfornyelse, Lyreområdet: 7,1 mio. kr. (Udvalget for Plan, Teknik og Landdistrikter)

Indtægten fra Nordea-fonden fordeles således:

- 3,5 mio. kr. til anlægsbevilling Byfornyelse, Lyreområdet (Grænselandets Have, jf. projektøkonomi på 5,6 mio. kr.) (Behandles i særskilt sag til Plan, Teknik og Landdistrikter)
- 1,99 mio. kr. til driftsbevilling vedrørende 'Indsatser til Hærvejsprojekter'.

Sagen afgøres i

Økonomiudvalget

Indstilling

Plan, Teknik & Miljø indstiller, at en andel på 1,99 mio. kr. af tilskuddet fra Nordea-fonden anvendes til projektet "Hærvejen Syd – hvor ruter og grænser mødes, og rejsen begynder", projektindsats 'Hærvejsstiforbedringer' og 'Ny Udstilling' og tilføres driftsbudgettet i 2025 under Udvalget for Bæredygtig Udvikling sammen med kommunens egne midler på 2 mio. kr. til udmøntning af Handleplan for Hærvejen,

at der som konsekvens heraf i 2025 gives en tillægsbevilling på 1,99 mio. kr. i både udgift og indtægt (netto 0) til politikområdet Turisme under Udvalget for Bæredygtig Udvikling, hvorefter den samlede driftsbevilling udgør 3,99 mio. kr., og

at midlerne omfattes af overførselsreglerne for Puljer og projekter i henhold til retningslinjerne i Dialogbaseret Aftalestyring.

Beslutning Udvalget for Bæredygtig Udvikling den 08-10-2025

Anbefales godkendt.

Bilag

Ansøgning Nordea Fonden 04032025

wt Bilag1 Buget og Budgetnoter

Punkt 94: Beslutning om undersøgelsesområde for det videre arbejde med øst-vest vandrestien mellem Aabenraa og Tønder

24/6865

Sagsfremstilling

I denne sag lægges der op til, at Udvalget for Bæredygtig Udvikling beslutter undersøgelsesområdet vedrørende mulighederne for etablering af en vandresti mellem Aabenraa og Tønder.

På møde den 9. april 2025 besluttede udvalget principper for gennemførelse af en forundersøgelse af en mulig stiforbindelse mellem Aabenraa og Tønder.

Det er ønsket at finde et forløb, der giver en nutidig, attraktiv vandresti, som ikke nødvendigvis skal certificeres, men som i videst muligt omfang lever op til certificeringskravene for kvalitetsvandrestier. Det er primært:

- Variation i stiforløbet, meget natursti og lidt asfalt
- Variation i naturoplevelsen
- Attraktive pausesteder og gode udsigtpunkter med formidling
- Mulighed for indkøb, overnatning m.v.

En indledende vurdering af mulige områder, som vil være egnet til en stiforbindelse på tværs, har resulteret i to alternative ruteforløb, hvoraf det ene skal udvælges til videre undersøgelse.

De to ruteforløb er beskrevet som "Grænsestien 1" (grænsenær rute) og "Grænsestien 2" (et forløb lidt nordligere langs Sønderåen) i vedhæftede notat.

Som beskrevet i notatet vil "Grænsestien 1" ikke kunne opfylde de ønskede kvalitetskrav til stien, og vil være væsentligt dyrere at anlægge end "Grænsestien 2".

"Grænsestien 2" vurderes at kunne opfylde kriterierne med en lavere udgift. Strækningen vurderes til at have potentiale som en national trofæsti, det vil sige en sti, som folk rejser efter. Stien vil sammen med Gendarmstien og Marskstien kunne skabe en sammenhængende stiforbindelse – med særdeles høj kvalitet – på i alt 200 km. En sammenhængende stiforbindelse med den længde og kvalitet findes ikke tilsvarende i Danmark

På denne baggrund anbefaler forvaltningen, at arbejdet med den videre undersøgelse foregår for strækningen "Grænsestien 2".

Økonomi og afledt drift

Forundersøgelsen finansieres i fællesskab mellem Aabenraa og Tønder Kommuner, mens eventuel etablering forventes finansieret af de to kommuner med tilskud fra en eller flere fonde.

Sagen afgøres i

Udvalget for Bæredygtig Udvikling

Indstilling

Plan, Teknik & Miljø indstiller,

at der arbejdes videre med en videre undersøgelse af ”Grænsestien 2”.

Beslutning Udvalget for Bæredygtig Udvikling den 08-10-2025

Godkendt.

Bilag

Notat Screening af mulig grænsesti

Punkt 95: Orientering om status på Aabenraa Kommunes bidrag til omlægningsplaner

24/31294

Sagsfremstilling

I denne sag orienteres om status på arbejdet med Aabenraa Kommunes bidrag til omlægningsplanerne i henhold til ”Aftale om et Grønt Danmark”.

Forvaltningen har siden foråret samarbejdet med landbruget, Danmarks Naturfredningsforening og Naturstyrelsen om at levere bidrag til de tre omlægningsplaner, som Aabenraa Kommune er en del af.

Rammerne er fastsat af de Lokale Trepårter for de tre hovedvandoplande, og her har temaer som lodsejerinddragelse, arealeffektivitet og synergier været et gennemgående ønske til kommunerne.

Der har været afholdt to lodsejermøder for landmænd i maj og seneste et møde den 22. september 2025, hvor det har været muligt at komme med forslag og indspil til planerne. Der har ligeledes været holdt møder med menighedsråd, vandværker, Danmarks Naturfredningsforening samt nabokommuner i forhold til en koordinering på tværs af kommuneskel. Danmarks Naturfredningsforening har især bidraget med input til udpegningen af potentielle områder med naturpotentialer.

Resultatet af et halvt års arbejde er, at Aabenraa Kommune har løst den af staten stillede opgave. Der er ydet et forholdsmæssigt bidrag til potentialer for udtagning af lavbundsarealer og, der er leveret forslag til, hvordan indsatsbehovet for reduktion af kvælstof til vores kystvande kan indfries. Oversigt over indsatserne fordelt på virkemidler og kystvandoplande er vist i vedhæftede bilag, og kort med de forskellige potentialer ligger på kommunens hjemmeside: <https://aabenraa.dk/borger/klima-natur-og-miljoe/vand/omlaegningsplan-for-aabenraa-kommune>

Det skal nævnes, at der for Vadehavets opland har været udfordringer med helt at dække meget store indsatsbehov for kvælstof. Vejen Kommune er som sekretariatskommune i dialog med staten om denne problemstilling og forventer en afklaring af løsningsmuligheder inden vedtagelse af planen.

Næste skridt er, at der nu skal søges konsensus om kommunernes planbidrag i de Lokale Trepårter inden, at planerne sendes til verificering i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Herefter skal planerne vedtages af Byrådene i december 2025.

Det skal nævnes, at planerne er dynamiske, og at det er frivilligt for lodsejerne at deltage i konkrete projekter. Derfor vil prioriteringen af det kommende arbejde med de mange projekter også blive styret af, hvor der er størst lodsejerinteresse for at undersøge mulighederne nærmere.

Økonomi og afledt drift

Forundersøgelse og realisering af konkrete projekter sker med tilskud fra statslige puljer.

Sagen afgøres i

Udvalget for Bæredygtig Udvikling

Indstilling

Plan, Teknik & Miljø indstiller,
at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning Udvalget for Bæredygtig Udvikling den 08-10-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Oversigt over indsatser i Aabenraa Kommunes bidrag til omlægningsplaner fordelt på virkemiddel og kystvandopland

Punkt 96: Orientering fra formand og direktør

24/35722

Sagsfremstilling

-

Indstilling

Plan, Teknik & Miljø indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning Udvalget for Bæredygtig Udvikling den 08-10-2025

Taget til efterretning.

Punkt 97: Underskriftside

24/35722

Sagsfremstilling

Udvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive ved at trykke på ”godkend”.

Beslutning Udvalget for Bæredygtig Udvikling den 08-10-2025

-